

ПРОГРАМА ГУРТКА «ПТАХІВНИЦТВО З ОСНОВАМИ ВЕТЕРИНАРІЇ ТА ЗООГІГІЄНИ»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Птахівництво — найбільш скоростигла галузь сільського господарства України, здатна у найближчі роки корінним чином поліпшити забезпечення населення високоякісними, біологічно повноцінними продуктами харчування та зміцнити продовольчу безпеку держави.

Враховуючи умови сьогодення, соціальний попит населення, доцільним є створення при позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладах навчальних птахоферм та гуртків птахівництва.

Програма гуртка вищого рівня розрахована на три роки навчання для учнів 9-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рекомендований кількісний склад групи — 8-10 чоловік.

Головною метою програми є допрофесійна підготовка учнівської молоді у сфері птахівництва в умовах ринкової економіки. Вона містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, вимоги до знань та вмінь учнів по закінченні навчання.

Програмою передбачено розв'язання задач:

- ознайомлення з біологічними та господарськими особливостями сільськогосподарської птиці;
- ознайомлення з видовим та породним різноманіттям сільськогосподарської птиці;
- вивчення основ анатомії та фізіології сільськогосподарської птиці;
- ознайомлення з умовами утримання та розведення сільськогосподарської птиці;
- ознайомлення з економічними аспектами функціонування галузі;
- забезпечення умов для професійного самовизначення вихованців;
- виховання відповідального ставлення до виконання роботи.

У роботі гуртка рекомендується використовувати різноманітні методи (когнітивні, креативні, оргдіяльні) та форми (лекція, бесіда, лабораторні, семінарські заняття, консультації, практичні роботи тощо) організації навчально-виховного процесу. Доцільним є використання інтерактивних технологій, методу проєктів.

Кількість годин, відведених на вивчення окремих тем програми, послідовність їх вивчення, в разі необхідності, можна змінювати. Зміни можуть бути внесені в програми тільки після розгляду їх на педагогічній раді та затвердження керівником закладу освіти.

Перелік основних засобів навчання

(Відповідно до типового переліку навчально-наочних посібників та технічних засобів навчання для позашкільних навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України, 2002 рік)

Об'єкти натуральні: колекція сільськогосподарських птахів.

Обладнання спеціалізоване та інвентар: клітки групові для молодняка; годівниці; відра пластмасові; лійка; шланг; візки (2 шт.); обприскувач; корморізка.

Вологі препарати: розвиток молодняка курки; внутрішні органи сільсько-господарської птиці.

Колекції: кормів концентрованих.

Мікропрепарати: види тканини; кров птахів; ектопаразити сільськогосподарської птиці.

Скелети: черепи різних видів сільськогосподарської птиці; кінцівок різних видів сільськогосподарської птиці.

Моделі: будова клітини організму тварини; поділ тваринної клітини; закони Менделя; перехрест хромосом.

Таблиці: внутрішня будова курки; хімічний склад кормів; поживність кормів для сільськогосподарської птиці.

Прилади та пристосування: ваги торсійні; ваги дитячі; набір різновагів; мікроскоп з імерсійним об'єктивом МБР-1, МБР-3, МББ-ІА, МБІ-3; електронний мікроскоп; термометри; бактерицидні лампи; стерилізатор; інкубатор.

Методи діагностики навчальної діяльності вихованця гуртка по закінченню навчання

- I. Усний залік.
- II. Написання та захист науково-дослідницьких робіт.
- III. Виконання пробних робіт.
- IV. Кваліфікаційний іспит.

Навчально-тематичний план (перший рік навчання)

№ п/п	Теми	Кількість годин		
		Теоретичні	Практичні	Разом
1.	Вступ. Птахівництво як галузь господарства	3	-	3
2.	Біологічні і господарські особливості птиці. Продуктивність сільськогосподарської птиці	9	6	15
3.	Основи анатомії та фізіології сільськогосподарської птиці	18	9	27
4.	Кормова база. Корми, премікси, кормові добавки	15	21	36
5.	Годівля дорослої птиці різних видів	15	12	27
6.	Годівля молодняка с.-г. птиці	9	6	15
7.	Утримання дорослої птиці	12	21	33
8.	Системи утримання молодняка птиці	12	27	39
9.	Охорона навколишнього середовища	12	6	18
Усього		108	108	216

Програма

Кількість годин	Дата проведення	Тема заняття	Ключові компетентності, які формуються під час вивчення даної теми
ВСТУП (3 години)			
3		Птахівництво як галузь господарства Історія розвитку птахівництва в Україні. Відмінності промислового птахівництва та птахівництва в умовах індивідуальних господарств	<i>знає:</i> - історію розвитку птахівництва; <i>наводить приклади:</i> - об'єктів промислового птахівництва; <i>характеризує:</i> - птахівництво, як галузь господарства
I. Біологічні і господарські особливості птиці. Продуктивність сільськогосподарської птиці (15 годин)			
15		Біологічні особливості птиці. Поняття про конституцію, екстер'єр. Взаємозв'язок спрямування продуктивності птиці з екстер'єром і конституцією. Несучість і вага яєць у зв'язку з видом, породою птиці і сезоном року. Вплив на несучість линьки і факторів зовнішнього середовища. Шляхи підвищення несучості сільськогосподарської птиці. Циклічність і тривалість відкладення яєць. Зв'язок між типом будови тіла, живою масою птиці, швидкістю оперення і скоростиглістю. Яєчний і м'ясний напрями продуктивності птиці	<i>знає:</i> - біологічні особливості птиці; - шляхи підвищення несучості сільськогосподарської птиці <i>характеризує:</i> - птахівництво, як галузь господарства; - продуктивність різних видів і порід птиці
Практичні роботи Визначення екстер'єру різних видів сільськогосподарської птиці. Дослідження несучості курей в залежності від напрямку продуктивності.			
II. Основи анатомії та фізіології сільськогосподарської птиці (27 годин)			
		Шкіряний покрив і його похідні. Значення шкіряного покриву, його будова. Шпори, кігті, дзьоб; гребінь, корали, сережки, мочки. Ювенальна і	<i>знає:</i> - поняття про органи і системи органів; <i>називає:</i> - будову опірно-рухової системи;

		періодична линька пера. Фізіологія линьки. Скелет птиці. Загальна характеристика і особливості будови скелета сільськогосподарської птиці. Поняття про будову м'яза. Основні групи м'язів тулуба та кінцівок птахів, їх вплив на показники якості тушок птиці. Органи травлення. Загальна характеристика травного тракту птиці. Залозиста та мускульна частини шлунка. Сутність процесу травлення. Поняття про органи кровообігу, дихання, виділення, їх будову і функції. Органи розмноження. Статева зрілість птиці. Особливості будови та функції органів розмноження у сільськогосподарської птиці. Будова та функція яєчників та сім'яників. Утворення сім'я. Особливості процесу запліднення у сільськогосподарської птиці. Будова та функції нервової системи й залоз внутрішньої секреції, їх значення. Органи чуття	- органи травлення; - органи дихальної системи; - органи нервової та кровоносної систем; <i>розпізнає:</i> - анатомічні ділянки тіла птиці; <i>характеризує:</i> - особливості систем органів птиці
<i>Практичні роботи</i> Засвоєння навичок відлову, фіксації та проведення огляду різних видів сільськогосподарської птиці. Ознайомлення з принципом роботи мікроскопа. Робота з мікропрепаратами. Проведення замірів основних життєвих параметрів (частота дихання, частота серцебиття, вимірювання температури тіла тощо)			
III. Кормова база. Корми, премікси, кормові добавки (36 годин)			
		Основні види кормів для сільськогосподарської птиці. Хімічний склад кормів, їх якість. Зернові корми, їх характеристики. Продукти і відходи сільськогосподарських технічних виробництв. Білкові корми тваринного походження, їх значення як джерела протеїну,	<i>називає:</i> - види кормів, їх хімічний склад; <i>знає:</i> - фізико-хімічні властивості кормів; <i>розпізнає:</i> - типи кормів; <i>пояснює:</i> - правила заготівлі та

		вітамінів і мінеральних речовин. Корене- і бульбоплоди. Зелені корми: силос, вітамінно-трав'яне борошно. Комбікорми, їх значення. Мінеральні корми, їх значення для годівлі птиці. Роль гравію, цеолітів. Кормові домішки, премікси, кормова крихта. Вітамінні корми, їх вплив на ріст, розвиток, життєздатність і продуктивність молодняку і дорослої птиці. Вітамінні препарати: вітамін А, Д, рибофлавін, вітаміни групи В. Кормові антибіотики, їх значення в профілактиці і лікуванні захворювань птиці	зберігання кормів; - обґрунтованість застосування кормових антибіотиків в раціоні птиці
<i>Практичні роботи</i> Виготовлення колекції зернових кормів. Складання раціонів для різних видів сільськогосподарської птиці з урахуванням віку птиці та пори року. Проведення розрахунків норм вітамінно-мінеральних добавок для різних груп птиці. Приготування комбікорму власними силами. Робота по вирощуванню та заготівлі кормів. Проведення візуальної оцінки якості кормів, що були заготовлені. <i>Екскурсії</i> Екскурсія на комбікормовий завод			
IV. Годівля дорослої птиці різних видів (27 годин)			
		Специфіка годівлі та напування птиці за підлогового і кліткового утримання. Вітамінна і мінеральна годівля. Переробка і підготовка кормів до згодовування. Режим годівлі і зоогігієнічні вимоги. Типи годівлі птиці: сухий, вологий, комбінований. Особливості складання раціонів годівлі птиці для різних статевікових груп. Особливості годівлі сільськогосподарської птиці різних видів (курей, індиків, качок, гусей)	знає: - особливості годівлі різних видів птиці; - норми годівлі птиці залежно від віку і типу продуктивності застосовує знання: для складання раціонів
<i>Практичні роботи</i>			

Складення графіку режиму годівлі та напування. Проведення підготовки кормів до згодовування. Практичні роботи по проведенню годівлі та напування сільськогосподарської птиці в умовах навчальної птахоферми. Проведення контролю поїдання кормів.			
V. Годівля молодняка сільськогосподарської птиці (15 годин)			
		Значення правильної годівлі молодняка птиці. Вплив годівлі на ріст і розвиток птиці, її племінні і продуктивні якості. Організація годівлі. Підготовка кормів до згодовування молодняка. Борошняні суміші, подрібнення зерна, дріжджування, пророщування, просіювання. Режим годівлі молодняка молодшого і старшого віку. Вплив якості кормів на здоров'я молодняка. Напування молодняка	<i>характеризує:</i> - способи підготовки кормів для згодовування молодняка; <i>застосовує знання:</i> - для складання раціонів для різних вікових груп молодняка птиці
<i>Практичні роботи</i> Дослідження ефективності поїдання кормів молодняком курчат в залежності від розміру часточок корму. Проведення годівлі молодняка сільськогосподарської птиці з дотриманням графіку годівлі.			
VI. Утримання дорослої птиці (33 години)			
		Вимоги до проектування пташників. Системи утримання птиці. Безвіконні пташники. Підлогове утримання. Особливості гніздового утримання. Поняття «мікроклімату», його значення для підвищення ефективності вирощування молодняка і утримання дорослої птиці. Вплив зміни температури і вологості за порами року на продуктивність птиці. Здатність птиці різних видів адаптуватися до зміни температури. Система підігріву та охолодження повітря в пташниках в різні пори року. Газообмін і	<i>знає:</i> - типи систем утримання птиці; - умови необхідні для життєдіяльності птиці; <i>характеризує:</i> - параметри мікроклімату в приміщенні для утримання різних видів птиці; <i>застосовує знання:</i> - для догляду за птахами різних напрямів продуктивності; <i>дотримується правил:</i> - техніки безпеки при роботі з птицею та інвентарем

		вентиляція в приміщеннях. Склад і швидкість руху повітря в пташниках різних типів. Вимоги до режиму освітлення пташників. Природне освітлення, регульоване освітлення птиці. Системи утримання. Утримання птиці на глибокій підстилці. Вимоги до підстилки. Утримання птиці у клітках та на сітчастій підлозі. Гігієна утримання птиці	
--	--	---	--

Практичні роботи

Проведення проектування будівлі для утримання різних видів сільськогосподарської птиці.

Засвоєння навичок роботи з приладами для оцінки вологості повітря.

Розрахунок освітленості пташника.

Ознайомлення з різними видами підстилки. Виготовлення колекції різних видів підстилки.

Проведення розрахунку необхідної кількості годівниць та поїлок в залежності від кількості птиці в вольєрі (клітці).

Створення моделі «ідеального пташника» для індивідуальних господарств.

Екскурсії

Екскурсія на птахоферму.

VII. Системи утримання молодняка птиці (39 годин)

		Догляд за молодняком безпосередньо після вилуплення. Мікроклімат приміщення для вирощування молодняка: оптимальна температура і вологість повітря. Особливості терморегуляції тіла у молодняка різного віку. Особливості годівлі молодняка сільськогосподарської птиці в перші дні життя. Специфіка вирощування індишат, гусенят, каченят. Системи вирощування молодняка птиці промислового і племінного призначення. Вирощування молодняка на підлозі з різними джерелами обігріву в перші дні життя. Комбіноване	<i>знає:</i> - особливості годівлі молодняка с/г птиці в перші дні життя; - умови необхідні для вирощування молодняка; <i>характеризує:</i> - параметри мікроклімату в приміщенні для утримання різних вікових груп птиці; - системи вирощування молодняка птиці промислового і племінного призначення. <i>застосовує знання:</i> - для догляду за птахами різних напрямів продуктивності; - проведення сортування та бонітування молодняка
--	--	---	---

		вирощування молодняка. Гігієна вирощування курчат на підлозі. Вигули, їх значення. Обладнання соляріїв. Тіньовий захист. Режим утримання залежно від віку і виду птиці. Сорткування молодняка за статтю і розвитком, бракування, виділення слабких і хворих. Переведення молодняка в маточне і промислове стадо	
<i>Практичні роботи</i> Проведення спостереження за виведенням молодняка сільськогосподарської птиці (в інкубаторах або під квочкою). Складання графіку температурного режиму для молодняка сільськогосподарської птиці в залежності від віку. Участь у догляді за молодняком сільськогосподарської птиці. Дослідження приросту живої маси курчат (каченят, індичат, гусенят, тощо). Проведення контрольних зважувань. Складання графіків приросту. Участь у сортуванні молодняка за статтю і розвитком. Спостереження за взаємовідносинами в групі молодняка сільськогосподарської птиці (з занесенням отриманих даних в журнал спостережень). Участь у переведенні молодняка на вигульні майданчики. Спостереження за адаптаційними здібностями різних видів молодняка сільськогосподарської птиці до зміни складу кормів, зміни умов утримання та переформування груп (з занесенням отриманих даних в журнал спостережень). <i>Екскурсії</i> Екскурсія на інкубаторну станцію.			
VIII. Охорона навколишнього середовища (18 годин)			
		Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Завдання та необхідність охорони навколишнього природного середовища. Джерела та характеристика забруднень навколишнього середовища. Стан навколишнього природного середовища в Україні та заходи запобігання забрудненню. Природоохоронне законодавство та відповідальність за його порушення. Заходи запобігання забрудненню навколишньо-	<i>називає:</i> - завдання та необхідність охорони навколишнього природного середовища; <i>розпізнає:</i> - джерела забруднень навколишнього середовища та характеризує їх; <i>характеризує:</i> - стан навколишнього природного середовища в Україні та заходи запобігання забрудненню; <i>застосовує знання:</i> - для проведення моніторингу стану навколишнього середовища

		го середовища на підприємствах птахівництва. Безвідходне виробництво як основа збереження екологічної рівноваги	району розташування птахоферми
<i>Практичні роботи</i> Розробка проекту заходів по запобіганню забруднення навколишнього природного середовища відходами птахоферми.			
10. Підсумкове заняття			

**Навчально-тематичний план
(другий рік навчання)**

№ п/п	Теми	Кількість годин		
		Теоретичні	Практичні	Разом
1.	Вступ	3	-	3
2.	Породи, кроси різних видів сільськогосподарської птиці, їх характеристики	18	6	24
3.	Технологія та методи розведення сільськогосподарської птиці	9	6	15
4.	Бонітування птиці. Організація роботи із створення батьківського стада	9	15	24
5.	Основні інфекційні та інвазійні хвороби птиці	12	9	21
6.	Хвороби, спільні для людини та птиці	9	6	15
7.	Основні незаразні хвороби птиці	12	12	24
8.	Профілактика заразних та незаразних хвороб. Значення дезінфекція	18	18	36
9.	Правові та організаційні основи охорони праці	6	6	12
10.	Безпека життєдіяльності. Основи безпеки праці у галузі	12	9	21
11.	Організація науково-дослідницької роботи	6	9	15
12.	Підсумкові заняття	3	3	6
Усього		117	99	216

Програма

Кількість годин	Дата проведення	Тема заняття	Ключові компетентності, які формуються під час вивчення даної теми
ВСТУП (3 години)			
		Сучасний стан та перспективи розвитку птахівництва в Україні. Провідні птахівничі	знає: стан розвитку галузі птахівництва в Україні

		господарства України	
I. Породи, кроси різних видів сільськогосподарської птиці, їх характеристики (24 години)			
		Поняття про породу, лінію і кроси в птахівництві. Основні породи, лінії і кроси курей, качок, гусей та індиків. Спеціалізація порід і кросів курей з виробництва яєць і м'яса. Породи і породні групи курей загального використання: леггорн, сусекс, нью-гемпшир, корніш, плімутрок, адлерські сріблясті, кучинські ювілейні, московські чорні тощо. Породи гусей: великі сірі, ромен-ська, переяславська, оброшин-ська, кубанські, китайські, тулузькі, рейнські, горьківські, італійські, шадринські тощо. Екстер'єр, конституція, продуктивні якості, місце розповсюдження, цілі розведення. Породи і кроси індиків: біла широкогруда, північнокавказька, хідон, тихорецька чорна, московська біла, бронзова широкогруда тощо. Породи і породні групи качок: пекінська, українська породна група, чорна білогруда породна група, мускусна. Перепели, страуси, фазани	<i>називає:</i> - поширені на Україні породи с/г птиці; <i>знає:</i> - поняття «порода», «лінія», «крос»; <i>порівнює:</i> - породи рідних видів с/г птиці; <i>застосовує знання:</i> - для описання екстер'єру різних порід с/г птахів
<i>Практичні роботи</i> Участь у сортуванні молодняку сільськогосподарської птиці та відборі частини птиці для подальшого розведення. <i>Екскурсії</i> Екскурсія до зоологічного парку. Екскурсія до птахоферми племінного напрямку			
II. Технологія та методи розведення сільськогосподарської птиці (15 годин)			
		Способи парування птиці. Інкубація яєць, вимоги до інкубаційних яєць	<i>називає:</i> - способи парування птиці;

		сільськогосподарської птиці. Методика маркування яєць. Природна та штучна інкубація сільськогосподарської птиці. Інкубатори, що використовуються для розведення птиці. Режим інкубації. Розведення під квочками. Стадії ембріонального розвитку сільськогосподарської птиці. Води розвитку зародків сільськогосподарської птиці. Методи розведення птиці. Чистопородне розведення птиці, що застосовується на селекційно-генетичних станціях і племінних птахівницьких заводах. Значення чистопородного розведення. Схрещування, види схрещування. Значення родинного спарювання в процесі виведення нових порід і ліній. Відбір птиці на плем'я. Сорткування та оцінювання молодняку. Ознаки, за якими відбирають птицю на плем'я. Оптимальні строки закупівлі птиці для подальшого вирощування	- методи розведення птиці; <i>знає:</i> - вимоги до інкубаційних яєць с/г птиці; - види схрещування <i>порівнює:</i> - режими інкубації с/г птиці; <i>застосовує знання:</i> - для проведення робіт по виведенню молодняка с/г птиці
<i>Практичні роботи</i> Засвоєння навичок роботи з інкубатором. Проведення маркування яєць у селекційному пташнику, відбір яєць для інкубації.			
III. Бонітування птиці. Організація роботи із створення батьківського стада (24 годин)			
		Порядок проведення бонітування птиці. Вимоги до продуктивності птиці. Облік продуктивності птиці, її господарсько-корисних якостей. Врахування індивідуальної і групової продуктивності. Порядок і правила заповнення листа обліку продуктивності. Розмір племінного стада. Структура	<i>називає:</i> - порядок проведення бонітування птиці; <i>знає:</i> - вимоги до продуктивності птиці; - структуру племінного стада <i>застосовує знання:</i> - для визначення класу птиці за комплексом

		стада за віком. Строки і кратність комплектування батьківського стада. Статеве співвідношення. Строки переведення ремонтного молодняку в доросле поголів'я. Ветеринарно-зоотехнічне вибраковування племінної птиці. Порядок кільцювання і криломічення молодняку. Кільцювання дорослої птиці	ознак; - для участі у ветеринарно-зоотехнічному сортуванні птиці
<i>Практичні роботи</i> Визначення класу птиці за комплексом ознак. Індивідуальний облік несучості (аналіз даних, отриманих за попередній рік спостережень). Участь у ветеринарно-зоотехнічному вибраковуванні племінної птиці. Підбір та формування пар або груп сільськогосподарської птиці для подальшого отримання молодняку з запланованими якостями. Підготовка крилових міток і проведення кільцювання молодняка. Проведення кільцювання дорослої птиці в селекційному або контрольно-племінному пташнику. Візуальна оцінка процесу линяння у птахів в залежності від пори року (з занесенням отриманих даних в журнал спостережень).			
IV. Основні інфекційні та інвазійні хвороби птиці (21 година)			
		Загальні поняття про інфекційні і інвазійні хвороби дорослої птиці. Прийоми ветеринарного огляду і дослідження птиці. Найбільш небезпечні вірусні захворювання птиці. Найбільш небезпечні бактеріальні захворювання птиці. Мікози і мікотоксикози. Гельмінтозні захворювання. Ектопаразитози. Протозоозози. Поняття про імунітет. Форми імунітету. Зоогігієнічні вимоги і загальні профілактичні заходи	знає: - інфекційні та інвазійні хвороби різних видів птахів; - види імунітету; характеризує: - принципи лікування заражених птахів; - загальні профілактичні заходи в птахівництві
<i>Практичні роботи</i> Засвоєння навичок проведення клінічного огляду птиці. Участь у проведенні паразитологічних досліджень. Складання графіків ветеринарних обробок поголів'я сільськогосподарської птиці.			
V. Хвороби, спільні для людини та птиці (15 годин)			
		Поняття про антропоозози, епізоотію. Шляхи передачі	називає: - хвороби птиці,

		інфекції від птиці до людини. Значення особистої гігієни для зниження ризику захворюваності працівника на антропозоонози. Найбільш розповсюджені антропозоонози (сальмонельоз, туберкульоз, хламідіоз, кампілобактеріоз)	небезпечні для людей; <i>знає:</i> - правила особистої в птахівництві; <i>характеризує:</i> - епізоотичний стан навчальної птахоферми
<i>Практичні роботи</i> Проведення аналізу епізоотичного стану навчальної птахоферми (з врахуванням офіційних даних по району розташування господарства) <i>Експерсії</i> Експерсія до ветеринарної лабораторії.			
VI. Основні незаразні хвороби птиці (24 години)			
		Загальні поняття про незаразні хвороби дорослої птиці. Хвороби, пов'язані з порушенням обміну речовин. Гіповітамінози і гіпервітамінози, перозіс, канібалізм, подагра. Хвороби органів травлення, дихання і яйцеутворення. Стomatит, запалення і закупорка zobу, катаральне запалення шлунка і кишечника, риніт, жовчний перитоніт, труднощі яйцекладки. Аномалії яйцеутворення. Отруєння. Хвороби молодняка, що найбільш часто зустрічаються. Причини, симптоми, перебіг і прогноз найбільш розповсюджених хвороб. Застосування лікарських засобів	<i>називає:</i> - класифікацію незаразних хвороб; <i>характеризує:</i> - незаразні хвороби систем і органів, хвороби молодняка; - принципи застосування лікарських засобів
<i>Практичні роботи</i> Проведення клінічного огляду поголів'я птиці. Проведення аналізу складу кормів для виявлення можливої недостатності вітамінів і макро- та мікроелементів. Засвоєння навичок введення в організм птиці лікувальних препаратів різними шляхами (випоювання, додавання в корм, внутрішньом'язеві ін'єкції). <i>Експерсії</i> Експерсія до лікарні ветеринарної медицини.			
VII. Профілактика заразних та незаразних хвороб. Значення дезінфекція			

(36 годин)			
		Запобігання занесенню інфекцій. Дезінфекція. Дезинвазія. Дезинсекція. Дератизація. Обладнання санпропускників з постійно діючими дезбар'єрами. Комплекс профілактичних, протиєпізоотичних і оздоровчих заходів на птахівницькому підприємстві, спрямованих на підвищення стійкості організму птиці до різноманітних захворювань. Ветеринарно-санітарні правила для птахівницьких підприємств. Правила експлуатації обмінної тари. Підготовка приміщень. Правила завезення яєць і птиці з інших господарств. Організація санітарних днів у господарстві, цеху, пташнику. Ветеринарно-санітарні заходи в цеху інкубації, підготовка цехів інкубації до роботи. Оздоровчі роботи в інкубаторі після виведення курчат. Організація та призначення санпропускників	<i>називає:</i> - хвороби птиці, небезпечні для людей; <i>знає:</i> - правила особистої в птахівництві; <i>характеризує:</i> - епізоотичний стан навчальної птахоферми; - ветеринарно-санітарні заходи в птахівництві
<i>Практичні роботи</i> Участь у підготовці приміщень до проведення дезінфекція. Проведення механічного очищення та дезінфекція дрібного інвентаря. Ознайомлення з найпростішими приладами для проведення дезінфекція приміщень. Виготовлення дезінфікаційних килимків. <i>Екскурсії</i> Екскурсія до ветеринарно-санітарного загону. Тематична екскурсія на птахофабрику.			
VIII. Правові та організаційні основи охорони праці (12 годин)			
		Основні законодавчі документи з охорони праці. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Охорона праці молоді. Роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років.	<i>називає:</i> - основні трудові права і обов'язки працівників; <i>характеризує:</i> - види робочого часу, обумовлені його тривалістю;

		Оплата праці, відпустки, розірвання трудового договору	- законодавство про оплату праці; <i>робить висновок:</i> - про значення охорони праці молоді
<i>Практичні роботи</i> Ознайомлення з різними формами трудових угод. Моделювання ситуації прийому на роботу.			
ІХ. Безпека життєдіяльності. Основи безпеки праці у галузі (21 година)			
		Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Основні причини травматизму і профзахворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворюванню на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібно спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці. Роботи з підвищеною небезпекою у галузі птахівництва. Правила поводження з дезрозчинами, біоматеріалом та іншими шкідливими для здоров'я речовинами і розчинами. Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Основні принципи надання першої допомоги. Організаційні та технічні протипожежні заходи. Особливості ураження електричним струмом. Основні гігієнічні особливості праці птахівника	<i>називає:</i> - основи техніки безпеки; - основи виробничої санітарії; - правові та організаційні основи охорони праці; <i>характеризує:</i> - причини виробничого травматизму та виникнення професійних захворювань; <i>пояснює:</i> - безпечні прийоми догляду за птахами; <i>застосовує знання:</i> - надання першої допомоги постраждалому, у випадку необхідності; <i>дотримується правил:</i> - поведінки під час виникнення надзвичайних ситуацій
<i>Практична робота</i> Складання правил внутрішнього розпорядку роботи птахоферми. Складання інструкції з техніки безпеки при роботах по догляду за різними видами птиці.			

Засвоєння навичок надання першої допомоги (обробка дрібних ран, перша допомога при алергічній реакції, основи накладання пов'язок).

X. Організація науково-дослідницької роботи (15 годин)

		Структура науково-дослідницької роботи. Визначення актуальності, завдань, мети роботи. Коректність дослідів, що проводяться. Схема та методика проведення досліджень. Правила написання анотації та тез. Правила подання бібліографічного списку	називає: - перелік документації при проведенні дослідницької роботи; застосовує знання: - для обґрунтування прийомів дослідницької роботи; робить висновок: - про необхідність дослідницької роботи
--	--	--	--

Практичні роботи

Розробка схеми та методики проведення дослідження.

Підбір тематики науково-дослідницької роботи.

Підсумкові заняття (6 годин)

Навчально-тематичний план (третій рік навчання)

№ п/п	Теми	Кількість годин		
		теоретичні	практичні	разом
1.	Вступ	3	-	3
2.	Збалансований розвиток сільського господарства	6	3	9
3.	Основи економіки виробництва у галузі птахівництва	12	15	27
4.	Основи біоетики. Благополуччя тварин	9	6	15
Професійні проби				
5.	Вступ	3	-	3
6.	Ознайомлення з виробництвом, інструктаж з охорони праці	3	3	6
7.	Годівля і утримання різних груп сільськогосподарської птиці	-	42	42
8.	Технологія вирощування ремонтного молодняка птиці	-	27	27
9.	Технологія утримання птиці промислового стада	-	30	30
10.	Розведення і штучне запліднення птиці	-	24	24
11.	Профілактика основних інфекційних і незаразних хвороб птиці	-	18	18
12.	Опрацювання первинної виробничої, зоотехнічної і племінної документації	-	6	6

13.	Підсумкові заняття	6	-	6
Усього		42	174	216

Програма

Кількість годин	Дата проведення	Тема заняття	Ключові компетентності, які формуються під час вивчення даної теми
ВСТУП (12 годин)			
I. Збалансований розвиток сільського господарства (12 годин)			
		Збалансований розвиток людства. Стратегічні пріоритети збалансованого (сталого) розвитку країни. Концепція збалансованого розвитку агроєкосистеми в Україні на період до 2025 року. Основні напрями діяльності у сфері тваринництва в контексті Концепції збалансованого розвитку агроєкосистеми України	<i>називає:</i> - перелік положень, що характеризують важливість збалансованого розвитку людства; <i>характеризує:</i> - стратегічні пріоритети збалансованого (сталого) розвитку країни; - основні напрями діяльності у сфері тваринництва в контексті Концепції збалансованого розвитку агроєкосистеми України
<i>Практичні роботи</i> Розробка проекту власного підприємства відповідно до основних положень Концепції збалансованого розвитку агроєкосистеми в Україні			
II. Основи економіки виробництва у галузі птахівництва (27 годин)			
		Поняття, сутність ринку, його роль. Принципи, функції та структура ринкової економіки. Закон попиту та пропозиції у системі законів ринкової економіки. Необхідність та особливості переходу економіки України до соціально-орієнтованої ринкової економіки. Шляхи формування ринкової економіки. Підприємництво як соціально-економічна основа ринкової економіки. Особливості підприємництва у галузі птахівництва і	<i>називає:</i> - принципи ринкової економіки; - функції ринку та його структуру; - умови та порядок створення, реорганізації та ліквідації аграрних підприємств; <i>характеризує:</i> - показники ефективності виробництва; <i>пояснює:</i> - розподіл та використання прибутку на підприємстві; - фактори впливу на підвищення прибутковості підприємства

		тенденції його розвитку. Розвиток і види підприємств. Показники ефективності виробництва. Витрати виробництва. Собівартість продукції та шляхи її зниження. Поняття про ціни та їх види. Фактори підвищення та зниження цін. Види доходу. Рентабельність виробництва, сутність, показники	застосовує знання для: - проведення маркетингових досліджень; - розрахунку ціни на продукцію птахоферми; - розробки схеми створення власного підприємства
<i>Практичні роботи</i> Проведення маркетингових досліджень ринку реалізації продукції птахівництва. Розробка схеми створення власного підприємства. Розробка системи заходів щодо зниження собівартості продукції. Розробка проекту рекламної кампанії підприємства. Створення бізнес-проекту птахоферми.			
III. Основи біоетики. Благополуччя тварин (15 годин)			
		Закон «Про захист тварин від жорстокого поводження» (від 15 грудня 2009 року № 1759-УІ). Принципи етичного ставлення до тварин: антропоцентризм та біоцентризм. Філософія та проблеми ставлення до тварин. Релігія та проблеми ставлення до тварин. Українські народні звичаї, традиції та ставлення до тварин. Тварини в суспільстві. Ставлення до тварин. Основні потреби тварин. Основні відчуття тварин. Визначення благополуччя тварин. Проблеми біоетики в птахівництві	знає: становлення - історію біоетики; - принципи етичного ставлення до тварин; характеризує: - проблеми ставлення до тварин; пояснює: - основні потреби тварин та птахів; - основні відчуття тварин та птахів застосовує знання: для визначення благополуччя тварин та птахів
<i>Практичні роботи</i> Складання діаграми причин відходу молодняка птиці. Розробка біоетичного кодексу поведінки для вихованців навчального закладу.			
Професійні проби. Ознайомлення з виробництвом, інструктаж з охорони праці.			
<i>Практичні роботи</i> Наочна демонстрація безпечних прийомів і методів роботи. Ознайомлення з підприємством, його плануванням, розташуванням			

окремих ділянок, складськими приміщеннями, устаткуванням, режимом роботи підприємства, правилами внутрішнього трудового розпорядку, правилами та обов'язками робітників щодо збереження інвентарю, інструменту та інших матеріальних цінностей, системою матеріальної відповідальності, що застосовується на виробництві.

Вимоги до безпечної організації праці на робочих місцях.

Основні правила та інструкції з безпеки праці та їхнє виконання. Основні правила електробезпеки.

Ознайомлення з правилами виробничої санітарії та особистої гігієни. Ознайомлення з правильною організацією і утриманням робочого місця птахівника.

Проведення інструктажу безпосередньо на робочому місці.

Годівля і утримання різних груп сільськогосподарської птиці.

Практичні роботи

Ознайомлення з умовами утримання птиці і створення мікроклімату в пташниках.

Годівля птиці згідно з прийнятим розпорядком і раціоном годівлі. Способи нормування кормів для птиці. Ознайомлення з Таблицями поживності кормів для птиці. Проведення візуальної оцінки якості кормів.

Участь у роботі з комплектування пташника молодняком. Освоєння прийомів відлову, перенесення і перевезення птиці.

Розподіл добового молодняка. Освоєння прийомів роботи з обрізання шпор і кігтів у півнів. Мічення молодняка і дорослої птиці.

Проведення роботи з кільцювання добового молодняка криловими мітками в інкубаторії і дорослої птиці в контрольно-племінному пташнику

Технологія вирощування ремонтного молодняка птиці.

Практичні роботи

Участь у підготовці приміщень до прийому молодняка. Прибирання, миття, дезинфікування обладнання, побілення стін. Підготовка підстилки для утримання молодняка. Перевірка, регулювання обладнання опалювальної і вентиляційної систем.

Разом з керівником проведення завершальної перевірки стану мікроклімату в приміщенні (оптимальної вологості і температури повітря, освітленості, відсутності протягів).

Під наглядом птахівника виконання роботи з відбору добового молодняка для формування ремонтного стада за рухомістю, живою вагою, екстер'єром. Відбракування некондиційного молодняка. Виконання роботи з посадки молодняка з врахуванням норм густоти посадки, фронту годівлі і поїння птиці.

Освоєння навичок оцінювання стану птиці в стаді, проведення відбору ослабленої птиці, підживлення відстаючого в рості молодняка. Виконання роботи із заповнення поїлок водою, годівлі молодняка відповідно до техніки згодовування різних кормів молодняку птиці згідно з віковими періодами.

Вивчення техніки прощупування вола у молодняка протягом перших трьох днів з метою визначення здатності поїдання кормів. Проведення зважування і оцінювання молодняка під час переведення його у інші вікові групи.

Основні вимоги до вирощування ремонтного молодняка яєчних курей. Годівля. Температурний режим та вологість, світловий режим. Особливості вирощування племінних півнів. Особливості вирощування ремонтного молодняка м'ясних курей. Регулювання статеві зрілості птиці і запобігання ожирінню.

Вирощування індичат за різними технологіями. Відбір і сортування добових індичат. Обрізання дзьоба. Годівля. Особливості годівлі самців.

Вирощування каченят підлоговим способом. Відмінності вирощування ремонтного молодняка від вирощування м'ясних каченят. Технологія вирощування та утримання мускусних качок. Способи вирощування ремонтних гусенят. Техніка вирощування гусенят. Годівля гусенят залежно від способу їх утримання.
Технологія утримання птиці промислового стада.
<i>Практичні роботи</i> Виконання робіт з підготовки приміщень до прийому птиці. Освоєння навичок оцінювання загального стану стада і окремих індивідуумів за рівнем, характерним для породи, класом, спрямуванням продуктивності, статтю і віком, вгодованістю, будовою тіла, швидкістю поїдання корму, рухомістю. Вивчення техніки відлову і поводження з птицею. Освоєння навичок огляду райдужної оболонки очей, гребеня голови, розвитку грудей, стану живота, ніг і спини птиці, оцінювання екстер'єру, вибракування некондиційної птиці. Виконання робіт з догляду за підстилкою для підлогового утримання птиці, чищення і миття напувалок, годівниць, сідал, гнізд, перегородок та іншого інвентарю, видалення посліду. Виробництво інкубаційних яєць курей, м'ясних курей, індиків, качок, гусей. Вивчення основних етапів виробництва харчових яєць. Збирання, сортування, маркування і пакування яєць.
Розведення птиці.
<i>Практичні роботи</i> Ознайомлення з основними методами розведення птиці в господарстві. Робота в пташниках з утримання племінної птиці. Оцінювання і відбирання птиці за зовнішніми ознаками продуктивності. Графік закладання яєць до інкубатору для виведення курчат. Порядок і режим зберігання яєць від племінної птиці на яйцескладі інкубатора. Порядок перевезення курчат різного віку та дорослої птиці, вимоги до тари взимку і влітку.
Профілактика основних інфекційних і незаразних хвороб птиці.
<i>Практичні роботи</i> Відлов і фіксація птиці для огляду. Загальний клінічний огляд птиці. Візуальна оцінка стану здоров'я птиці. Ветеринарно-санітарне оцінювання території і приміщень птахівницького господарства. Ознайомлення з роботою ветеринарної лабораторії господарства. Участь в обробленні тари для птиці, ящиків для яєць тощо. Робота в бригаді з профілактичної обробки пташників перед посадкою в них птиці. Допомога при проведенні ветеринарних обробок птиці.
Опрацювання первинної виробничої, зоотехнічної і племінної документації.
<i>Практичні роботи</i> Визначення валового збору яєць, збереження дорослої птиці і молодняка. Опрацювання даних про результати інкубації за окремим гніздом селекційного пташника та індивідуальною продуктивністю несучок за рік. Участь у заповненні форм первинного обліку поголів'я і його руху всередині господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білявський Г.О. Основи загальної екології: підручник / Г.О Білявський, М.М. Падун, Р.С. Фурдуй . 2-е вид. - К.: Либідь, 1995. - 368 с.
2. Збірник примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у тваринництві, затверджений наказом Мінагропрому України від 31.12.99 № 383.
3. Вирощування ремонтного молодняка сільськогосподарських тварин / І.І. Ібатулін, А.І. Сринов, Л.М. Цицюрський; за ред. Б.М. Гопки. — К.: Урожай, 1993. - 248 с.
4. Гряник Г.М, Охорона праці: навч. посіб. / С.Д. Лехман, Д.А. Бутко. — К.: Урожай, 1993. — 248 с.
5. Довідник зооінженерних термінів. / УААН, Інститут розведення і генетики тварин; укл. М.В. Зубець [та ін.]; ред. М.В.Зубець, П.П.Остапчук. — К.: Аграрна наука, 1995. — 182 с.
6. Людина і праця: Довідник з правових питань / Укл. І.П. Козінцев, Л.А.Савенко. — К.: Юрінком інтер, 1997. —336 с.
7. Мазуренко В.П.Зоогігієна з основами ветеринарії: підручник / В.П.Мазуренко, В.А.Бортнічук, І.І.Карташов та ін. — 3-вид., перер. і доп. — К.: Вища школа, 1994. — 414 с.
8. Мельник Л.Ю. Основи підприємництва та ринкової економіки: навч. посіб. /Л.Ю.Мельник. — К. : Вища шк., 1995. — 175 с.
9. Молоцький М.Я. Настільна книга сільського господаря (фермера). / М.Я.Молоцький, О.Г.Денисенко. — К.: Вид-во газети «Наш час», 1995. — 575 с.
10. Організація і функціонування фермерських господарств: навч.посіб./П.К.Бечко [та ін.]; ред. В.О.Єщенко; Уманська держ. Аграрна академія. — К.: Нічлава, 2002. — 400 с.
11. Основи тваринництва і ветеринарної медицини: підручник / А.І.Вертійчук [та ін.]; за ред. А І Вертійчука. — К.: Урожай, 1994.
12. Охорона праці у сільському господарстві / Збірник нормативних актів. — К.: Варта, 1996.
13. Основи ринкової економіки: підручник /В.М.Петюх [та ін.]; за ред. В.М. Петюха. — К.: Урожай, 1995. — 397 с.
14. Ярошенко Ф.О. Сучасні світові тенденції розвитку птахівництва. —К.: Новий друк, 2003. — 334 с.
15. Ярошенко Ф.О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспектива розвитку / Ф.О.Ярошенко; наук. ред. Б.Панасюк. — К.: Вид-во Аграрна наука, 2004. – 506 с.